

Erik Gøbel

Første danske rejse til Sankt Croix med skibet ENIGHEDEN 1733-1734

Erik Gøbel er cand.mag. og seniorforsker på Rigsarkivet. Han har i mange år forsket i bl.a. dansk kolonihistorie og Øresundstolden og udgivet adskillige værker om emnerne. Til Handels- og Søfartsmuseets årbøger har Erik Gøbel skrevet flere artikler om handelen og besejlingen af kolonierne – især de vestindiske.

Ved traktat af 15. juni 1733 solgte Frankrig den vestindiske ø Sankt Croix til Danmark. Frankrig havde aldrig helhjertet søgt at kolonisere og opdyrke øen, så i 1733 var den kun beboet af et halvt hundrede britiske familier, der fortrinsvis ernærede sig ved at fælde den frodige oprindelige skov. Da Frankrig ydermere ønskede dansk neutralitet i det aktuelle spørgsmål om den polske tronfølge, lod man danskerne købe Sankt Croix for 164.000 rigsdaler.

Sammen med Sankt Thomas og Sankt Jan udgjorde Sankt Croix nu Dansk Vestindien. Øen, som er på størrelse med Møn, var stort set uopdyrket, og der forestod Vestindisk-guineisk Kompagni, som administrerede kolonien på kongens vegne, en stor opgave med at kolonisere den nye ø og opdyrke den med sukkerrør. Man havde dog nogen erfaring deri fra de mindre øer Sankt Thomas og Sankt Jan, hvor danskerne havde været fra henholdsvis omkring 1670 og 1718 og efterhånden havde

fået disse to øer opdyrket. Frederik Moth, der var en energisk viceguvernør på Sankt Thomas, blev af kompagniet udnævnt til guvernør på Sankt Croix, der snart blev opmålt og udstykket i plantagegrunde, som aktionærerne fik tildelt med henblik på opdyrkning. Ved erhvervelsen af Sankt Croix opnåede man den længe attråede udvidelse af kolonien med god agerjord.

Nedenfor gengives Carl Horns rapport om skibet ENIGHEDENs rejse 1733-1734 fra København til Sankt Thomas og om danskernes første færd til den nyerhvervede Sankt Croix.

Carl Horn var nyudnævnt inspektør over de kongelige plantager, som skulle anlægges på Sankt Croix. Efter ENIGHEDENs ankomst til kolonien gik han i gang med det krævende arbejde, men døde allerede den 10. september 1737 på Sankt Thomas, hvor han blev begravet.¹ På denne ø var hans broder Johan Horn vicekommandant.

Skibet ENIGHEDEN var en fregat, men blev også kaldet en hækbåd, på 81 kommercelæster (à cirka 2,6 tons), bestykket med 8 kanoner og 4 svingbasser,² og må have haft en besætning på cirka 40 mand. Den var befragtet af Vest-

1 Kay Larsen, *Dansk-vestindiske og guineiske Personalialia og Data*, (seddelkartotek på Kongelige Biblioteks læsesal).

2 Mindre kanon, der kan drejes om en tap.

*ENIGHEDENS sejlroute til St. Croix
1733-1734*

indisk-guineisk Kompagni, og i 1730, 1731 og 1732 gjorde den tre rejser frem og tilbage ad den direkte rute mellem København og Dansk Vestindien, inden den stævnedes ud påny i 1733. Skibets sidste tur til Vestindien fandt sted i 1737-1738, hvor det på hjemrejsen brændte op ved Newfoundland den 10. maj 1738, men hvor alle ombordværende blev reddet. (Både før og senere sejlede andre skibe ved navn ENIGHEDEN i fart på Dansk Vestindien).³

Kaptajn om bord på rejsen 1733-1734 var Peder Jensen Giested. Han havde derpå kommandoen på vestindiefarerne SANKT ANDREAS, der afsejlede i maj 1735, og GREVINDEN AF LAURVIGEN, som afsejlede i april 1736 mod Sankt Thomas. Der døde Peder Jensen Giested den 19. juni samme år.⁴

Ladningen fra København på ENIGHEDEN i 1733 var 5.626 rigsdaler værd. Den bestod blandt meget andet af 20.000 hollandske mursten, 79 stænger jern og 100 tønder oksekød, foruden smør, øl, søm, håndlygter, donkrafte, skjorter, save og skrivematerialer. Det værdifuldeste var de forskellige slags fødevarer og de forarbejdede varer. Alt i alt var der tale om en ganske typisk ladning.⁵ Som noget specielt havde man en ingeniør med, som

skulle forestå opmålingen og udstykningen af Sankt Croix, samt 18 medlemmer af brødermenigheden i Herrnhut, der skulle missionere i Vestindien.

Det kan tilføjes, at også ladningen, som ENIGHEDEN hjemkom med fra Vestindien til København i december 1734, var helt typisk for tidens returlaster. Den bestod af godt et par hundrede tons råsukker og knap to tons bomuld.⁶

Men nu til det maritime.⁷ Var ENIGHEDEN et tidstypisk fartøj i vestindiefarten på sin tid, var rejsen 1733-1734 det til gengæld ikke. Et normalt vestindietogt tog ni måneder, fordelt på tre måneders udrejse, tre måneders ophold i Vestindien og tre måneders hjemrejse. ENIGHEDEN, der afsejlede fra København den 3. december 1733, var imidlertid så uheldig med vintervejret, at man måtte tilbringe tre måneder indblæst i Norge – en kedelig forskel fra den uge eller to, man gerne benyttede til at proviantere og eventuelt trimme skibet i norsk havn, men et udmærket eksempel på, at søfarten var undergivet naturkræfterne, som kunne betyde endog store afvigelser fra det normale sejlmonster.

Da ENIGHEDEN endelig kom af sted fra Norge, satte man kursen gennem Kanalen, og selve overfarten til Sankt Thomas varede præcis tre måneder. Opholdet i vestindisk havn varede for ENIGHEDEN kun to måneder,

3 Rigsarkivet, Vestindisk-guineisk Kompagni 24 (herefter forkortet VgK); VgK 299; VgK 468; VgK 204; VgK 206; Kongelige Bibliotek, Ny kgl. Samling, 426a, folio (Peder Mariager, *Een saavidt mueligt fuldstændig Historisk Effterretning Extraheret af Det Vest-Indiske og Guineiske Compagnies Archiv, Bøger og Protocoller...*, 1753).

4 VgK 204; VgK 24; Peter Mariager (se note 2); Kay Larsen-data (se note 1).

5 VgK 300; VgK 204; Erik Gøbel, *Danish Trade to the West Indies and Guinea, 1671-1754*, i *Scandinavian Economic History Review* bd. 31, 1983, s. 21-49.

6 VgK 469.

7 Erik Gøbel, *Dansk sejlads på Vestindien og Guinea 1671-1807*, i *Handels- og Søfartsmuseets Årbog 1982*, s. 5-53; Erik Gøbel, *Den danske besejling af Vestindien og Guinea 1671-1838*, i *Handels- og Søfartsmuseets Årbog 1991*, s. 37-72.

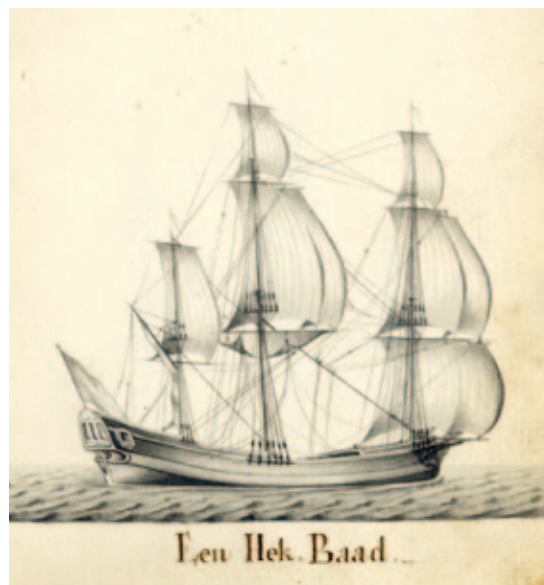
nemlig fra 11. juni til 12. august 1734. Rejsen hjem over Atlanten varede de gennemsnitlige godt tre måneder, idet man ankom til København 27. november 1734. I lasten lå 669 store fade råsukker og et parti bomuld. Losningen foregik præcis et år efter, at ENIGHEDEN var sejlet ud fra København.

Da skibet var kommet velbeholdent til Sankt Thomas i sommeren 1734, tog Carl Horn kort efter til den nyerhvervede Sankt Croix, som ligger et halvt hundrede kilometer sydligere. Efter at have rekognosceret og være vendt tilbage til Sankt Thomas sendte Horn det følgende uddrag af sin journal hjem til myndighederne i København. (Hvad der senere skete på Sankt Croix er kort omtalt som afslutning på artiklen).

Horns originale rapport ligger i Rentekammerets vestindisk-guineiske kontors arkiv i Rigsarkivet. Den pågældende pakke bærer betegnelsen: Diverse dokumenter og breve angående de kongelige sukkerplantager på Sankt Croix 1733-1752, Rapporter og breve angående plantagerne.⁸

Rapportens tekst er her gengivet med moderne retskrivning og tegnsætning. Enkelte ord er uden videre ændret til nutidigt dansk, således er “digt” ændret til tæt og “val” til kyst. Andre gamle ord og vendinger er bibeholdt for tidskolorittens skyld, og i et vist omfang forklaret i noter. Forkortelser er opløst, og en del gange er ordet “og” udeladt i opremsninger. Ord tilføjet af udgiveren er sat i skarpe parenteser.

⁸ Rigsarkivet, Rentekammeret 2249.33. Guvernør Frederik Moths rapport om turen til Sankt Croix, dateret 17. juli 1734, findes i VgK 99.

“Een Hek Baad”, eller en mindre fregat. Her ses den tegnet af en af brødrene og søofficererne Hans Henrik og Andreas Henrik Stibolt fra deres fælles bog: “Samling af Alle=Slags Skibe=Fahrtøyer Joller og Baad” fra ca. 1760, der befinder sig på Handels- og Søfartsmuseet.

“Een Hek Baad” – a square sterned vessel, or a smaller merchant frigate drawn by one of the brothers and naval officers Hans Henrik and Andreas Henrik Stibolt in their joint book “Samling af Alle=Slags Skibe=Fahrtøyer Joller og Baad” from the 1760s now in the Danish Maritime Museum.

Allerunderdanigste journalekstrakt *fra den 9. november anno 1733 til den 24. juni anno 1734*

*Allerunderdanigste journalekstrakt over de mærkværdigste poster,
som på rejsen fra København og til Sankt Thomas i Amerika med skibet ENIGHEDEN,
førtes af kaptajn Peder Jensen Giested, er forefaldet*

9. november [1733]

Om morgenen gjorde skibet ENIGHEDEN sig løs ved kompagniets plads⁹ og sejlede igennem Københavns toldbodsbom klokken 12 slet¹⁰ og lagde sig under Kastelpynten. Og blæste det med en storm af SVtNV, og måtte stikke $\frac{2}{3}$ ud af ankertovet.

14. november

Blæste en stærk storm. Samme dag ved 11 slet kom herr kancelliråd Krøyer,¹¹ Sr Herman von Lengerken Kløcker¹² og bogholder Sr Mariager¹³ inden skibs borde for at mønstre skibsfolket og kompagniets betjente. Hvor da blev hisset flag, vimpel og gøs.¹⁴ Og ved deres bortgang blev fyret 5 kanonskud, og strøg flag, vimpel og gøs igen.

9 Vestindisk-guineisk Kompagnis plads lå på Christianshavn mellem Torvegade, Strandgade og havneløbet.

10 Præcis.

11 Lorentz Krøyer var hovedparticipant i Vestindisk-guineisk Kompagni.

12 Herman Lengerken Kløcker (1706-1765) var københavnsk grosserer og hovedparticipant i Vestindisk-guineisk Kompagni.

13 Peder Mariager (1695-1764) var Vestindisk-guineisk Kompagnis daglige leder.

14 Mindre flag, der anbringes forude, især på bovsprydet.

17. november

Om morgenen klokken 8 blæste en stærk storm, som kontinuerede den hele dag, så at der måtte stryges underræerne. Dog stillede stormen sig om natten igen.

18. november

Kom en 4 læsters pram om bord for at udlosse af kompagniets gods 12 tyltver¹⁵ brædder og 200 bundter splittede båndstager,¹⁶ eftersom skibet befandtes så belemret og udi en usejlbare stand, så at de med skibet udsendte 88 mænd, bestående af skibsfolk og andre kompagniets betjente, efter hosfølgende specialrulle litra [intet litra anført] videre formelding, ikke for deres personer og gods kunne ellers blive rummet udi skibet.

21. november

Hissede vores anker og sejlede uden for Trekroner og hissede blåt flag¹⁷ og fyrede et kanonskud. Om eftermiddagen stak vores pligt-

15 1 tylt er 12 styk.

16 Flækkede unge skud af hassel, pil eller lignende, beregnet til tøndebånd.

17 Signalflaget "Blå Peter" betød, at skibet var klar til afsejling, og at alle skulle komme om bord.

tov¹⁸ udi ankeret og gjorde alle ting klar til at sejle. Og hissede vi om aftenen chaluppen på siden af skibet. Og var det en stærk kuling af VSV og SV om natten.

23. november

Blev ligeledes en stærk storm af en søndenvind og med megen regn. Så måtte vi og stryge vores underræer.

24. november

Om morgenen klokken 4 strøg vores stænger, og blæste det en stærk storm med megen hagl og sne. Og gjorde vi vores pligtanker parat til at falde. Den storm kontinuerede hele dagen og var meget hård om natten.

25. november

Hissede vores stænger og ræer op igen. Og var vinden SSV med laber kuling og megen tyk luft.

27. november

Om morgenen blev artiklerne¹⁹ oplæst for folket.

3. december

Lttede vi vores anker på Københavns red, da vinden var SO, og om morgenen klokken 9 gik vi – under Guds ledsagelse – til sejls. Og var skibet ENIGHEDEN bemandedt udi alt med skibsfolk og passagerer: 88 mand stærk,

hvoriblandt er 7 koner og 6 børn. Og var skibet dybgående 13 fod agter og 11 fod fortil [og] berustet med 8 kanoner og 4 små falkonetter.²⁰ Passerede vi da samme middag klokken 12 slet Kronborg fæstning og saluterede samme med 3 kanonskud. Om eftermiddagen klokken 2 passerede vi Kullen, da vinden var SSO, og [vi] måtte rebe alle vores sejl. Samme aften fik vi Nidingens²¹ fyr i sigte 2 mile fra os.

4. december

Om morgenen klokken 8 fik vi Skagen udi sigte. Og var det den samme dag en meget stærk kuling.

5. december

Om morgenen klokken 9 fik vi Norge i sigte, [men] distancen ubekendt formedelst diset luft. Om eftermiddagen klokken 2 fik en lods om bord, navnlig²² Elling, og kom vi tæt ind under landet ved Tromøy sund.²³ Klokken 4 faldt det helt udi stille, så at vi måtte bugsere og varpe ind fra søen – og kom først klokken 10 om aftenen til ankers udi Tromøy sund, og fortøjede vi vores kabeltov. Om natten var vinden ganske vestlig.

6. december

Om eftermiddagen kom et engelsk skib ind i samme havn, ligeledes for modvinds skyld, og var det kommet fra Danzig og destineret til Spanien.

18 Tov til pligtankeret, som var et svært anker til brug som reserveanker.

19 Skibsartiklerne, som regulerede forholdene om bord.

20 Småkalibret bronzekanon.

21 Lavt skær på Kattegats svenskekyst.

22 Ved navn.

23 I skærgården ud for Arendal på Norges Skagerrakskyst.

Skibs=Article/

Hvorefter

Christian
~~Frederich~~ den *Siette*

Fjerde af Guds Raade/

Konge til Danmark og Nor-

ge/ de Benders og Gothers/ Hertug

udi Sleßvig/ Holsten/ Stormarn og Dyt-

mersten/ Greve udi Oldenborg og Delmen-

horst/ Allernaadigst vilde/ at alle og enhver/

faa vel Ober-og Under=Officerer / som Gemeene / baade Civil- og Militair-Betienter/ som Voris Oetroyerede Best-Indiske og Guineiske Compagnie til den Best-Indiske og Guineiske Handel / enten allerede haver antagen eller herefter antager / og med deris Skibe og Hartoy paa Best-Indien og Guinea farer / sig paa alle Rejser som bemelte Handel og Negotie vedkommer baade Inden- som Udenlands / aller- underdanigst skal rette og forbeolde.

I.

Om Eeds Afleggelse og Hørsomhed.

1. Skal alle Civil-Betiente / uden nogen Underskeed / faa vel som Skibs-og Krigs-Foelk / som udi det Best-Indiske og Guineiske Compagnies Tieniste sig begiver / være / at de / esfer deris allerunderdanigste Pligt og Skoldigzhed / skal være Os og Voris Kongelige Arve-Succesforer udi Regieringen huud og troe.

2. At de skal være det Best-Indiske og Guineiske Compagnies Directorer , og dem som udi deris Rasan / og esfer deris Ordre , haver over demnem at befale / horige / lydige og folgagtige / og udi alle Maader disse Ar-

Forsiden af Vestindisk-guineisk Kompagnis smukt trykte skibsartikler. Som det ses, forlængede man i 1730 artiklernes levetid fra Frederik den Fjerdes til Christian den Sjettes regeringsperiode.

(Rigsarkivet, Vestindisk-guineisk Kompagni 205).

Front page of the Danish West-Indian Guinean Company beautifully printed ship's articles. As can be seen in the illustration in 1730 the validity of the articles was extended from Frederik IV's to Christian VI's reign.

(The Danish State Archives, Vestindisk-guineisk Kompagni 205)

17. december

Om morgenen klokken 9 med en ganske stille vind bugserede det engelske skib ud ad søen, som lå hos os. Ved solens nedgang sås samme skib ½ mil vesten fra os tæt under landet med ganske stille. Om natten klokken 12 fik vi en mærsejlskuling af en VSV.

21. december

Kom en hollandsk galiot ind i samme havn, som var kommet fra Petersborg og skulle gå til Amsterdam.

23. december

Blev en af kompagniets soldater overbevist²⁴ at have stjålet 1 speciedaler 4 mark 6 skilling fra en af hans kammerater. Hvorfor han af skibsrådet blev dømt at sættes for masten²⁵ for denne hans forseelse, som og samme dag blev eksekveret.²⁶

31. december

Om morgenen var vinden NO laber og stille. Samme dag bugserede den ovenbemeldte hollandske galiot ad søen. Men formedelst det meget stille befandtes det ikke rådeligt at gå ud, og kunne det ikke af kaptajnen judiceres,²⁷ at vi med denne liden vind og stille kunne rage²⁸ ud fra den nordiske kyst. Samme dag tørrede

[vi] vores sejl og hentede vand om bord med chaluppen. Samme nat var det ganske stille.

10. januar [1734]

Var det en stærk storm af en VSV med stærk regn og tyk luft den hele dag såvel som om natten, så at vi om natten klokken 1 måtte stryge vores underræer under, og stak en bugt på vores tovværk.

11. januar

Samme stærke storm kontinuerede indtil om natten, da luften blev noget klarere.

12. januar

Satte vores underræer op igen, tørrede sejlene og hentede vand med chaluppen fra landet.

13. januar

Vinden var SV med laber og stille. Da det om natten blev en storm af samme vind med tyk luft og stærk regn, så vi om natten klokken 3 måtte stryge vores underræer ned igen. Samme vind og vejrlig kontinuerede den 14. og 15. januar.

16. januar

Var det ganske stille med en nordlig vind og tyk luft, og satte da vores ræer op igen. Så[dan] var det og fra den 17. januar til den 3. februar, ganske stille og kontrær vind, nemlig VSV og SV vind.

4. februar

Var vinden VSV med en frisk kuling tyk luft og med megen regn beblandet. Samme nat en

24 Soldaten erkendte sin skyld.

25 Man bandt folk til masten, fx for at piske dem.

26 Kompagniets skibsartikler bestemte i artikel XLII, at tyveri skulle straffes ved, at tyven blev lagt i jern, til man nåede bestemmelsehavnen. På ENIGHEDEN har man i stedet valgt at straffe straks og få sagen overstået.

27 Bedømmes, forventes.

28 Komme, sejl.

stærk storm af samme vind med megen stærk regn.

5. februar

Var det samme vejrlig, men imod natten blev det noget stillere.

7. februar

Blev skibsartiklerne oplæst igen inden borde. Fra den 8. til den 14. februar har vinden været stedse kontrær med meget stille, så og ubestændigt vejrlig.

14. februar

Som var på en søndag, da nogle af folkene fik permission at gå i kirke, deserterede 2 af kompagniets antagne håndværksfolk, nemlig den ene var en murermestersvend ved navn Bendt Assersen, og den anden var en snedkersvend navnlige Ole Nielsen Thorn.

15. februar

Blev der bragt 3 både fulde af brosten om bord, som blev nedlagt udi storlugen, formedelst skibet var lettet ungefær $\frac{3}{4}$ fod agter og $\frac{3}{4}$ fod for. Om aftenen blæste en stærk storm V og VSV. Førte derpå vores pertline²⁹ i land hos kabeltovet, og var det en meget stærk sne med hagl og slud undermænget.³⁰

17. februar

Rejste kaptajn Peder Jensen Giested op til Arendal for at trække en veksler på det højlovlige kompagni, eftersom han behøvede at

indkøbe en del provision, da en stor mængde (formedelst denne langvarige og besværlige rejse) af den fra København med sig havende provision af brød, smør, kød og andet var allerede konsumeret. Og kom han anden aften om bord igen.

26. februar

Blæste en stærk storm af en SV og det helt hårdt, så at vi måtte nødes til at stryge vores ræer og stænger og stikke en bugt af vores ankertov. Samme dag var det og en meget stærk regn og slud.

27. februar

Satte vores stænger og ræer op igen. Og var vinden VSV og tørrede vores sejl.

2. marts

Om morgenen klokken 8 var vinden N og NNO laber kuling, da vi gjorde vores bedste for at komme ud ad søen. Klokken 10 om formiddagen kom vi ud af Øster Gat Tromøy. Klokken 12 blev det ganske stille, og måtte da lade vores dræg³¹ med kabeltovet falde for at stoppe. Klokken 1 fik vi liden kuling af en SSO. Lattede da vores dræg op igen, men kunne dog ikke komme ud fra landet, så at vi måtte nødes til at gå ind i samme havn igen. Kom derind klokken 2 om eftermiddagen, og blev skibet fortøjet som tilforn med vores kabeltov. Om natten var vinden nordlig, men blik stille.

29 Mellemsvært tov til forhaling eller fortøjning af skib.

30 Sammenblandet.

31 Mindre anker med fire arme til fortøjning af småfartøjer eller opfiskning af genstande fra havbunden.

Spisereglement for Vestindisk-guineisk Kompagnis skibe. Af madvarer nævnes først og fremmest flæsk, kød, tørfisk, smør, gryn, ærter, brød, brændevin, øl og vand.

(Rigsarkivet, Vestindisk-guineisk Kompagni 205)

The food regulations for the ships of the Danish West-Indian Guinean Company. Among the different types of food the following are mentioned in particular: pork, meat, dried fish, butter, grain, peas, bread, distilled spirits, beer and water.

(The Danish State Archives, Vestindisk-guineisk Kompagni 205)

RANSON og Spise-Part/

Hvor efter skal spises paa de Kongl. Oetroyerede
Danste Westindiske & Guineiske Compagnies Skibe.

Een Mand's Kost Ugentlig:

Et halv pund Flest
Et Loepund Riid
Et og Et halv pund tør Fiske
Et Pund Smør
Een og tre ottendeel Dyrtingkar Bryn
Et halv Dyrtingkar Erter
Fire Pund hart Brød
Een Pund blødt Brød i de første 4 a 6 Uger
Een halv potte Brændeviin
En Tønde Øll til Mand's for heele Rejsen
Een pot Vand daglig naar Øllet slipper
Af Ølle / Øll Eddike / og Svidster / som icke er nogen
ordinatze Spiise / spises efter Skibs-Naadets god-
findende.

Under-Str-Mændene og Under-Barbererne Hovbaads-Mand / Constabel /
Kock / Botteleer / og hvis Assistenten / som bliver Transporteret udi Landet /
og spiser i Hotten og hos Botteleeren / gives een og een halv Ranson / af Flest /
Riid / Smør og Brændeviin / og naar nogen søg er / bekommer hand ingen
Ranson / men da gives Mad og Dricke / efter Skibs-Naadets Ordre og God-
findende.

Udi Cabotten skal spises efter Menage og Billighed / efter Dpperhovedet eller
Skibs-Naadets Godfindende.

Naar Skibet her paa Noeden / eller udi Sundet for Afsejling er beliggende / no-
der en Person til Forfriskning halbandet Pund først Riid / 2de gange om U-
gen / nembl. cengang om Søndagen / og dend anden gang om Onsdagen /
enferende Pund Smør / et pund blødt Brød / 2de Potter Skibs-Øll om
Dagen / ligeledes og derforuden til Cabotten / et Lam / eller Saar / og op
bidere.

Actum Kiøbenhavn. den 18de Aprilis 1736,

5. marts

Om morgenen klokken 7 var vinden NO med laber kuling med sne og tyk luft. Gjorde vi atter igen vores bedste for at komme under sejl. Klokken 10 passerede vi det yderste skær uden for den østre ende af Tromøy. Klokken 10 ½ gik lodsens fra borde. Klokken 12 blev det ganske stille igen, og vinden løb til en SSO med laber kuling. Og havde vi da Tromøy kirke omtrent ¾ mil NV fra os. Men strømmen satte så stærkt til landet, at vi ikke med al vor magt kunne holde skibet fra landet. Hissede vort flag og lå så SV over. Fik derpå straks en lods om bord fra Tromøy og besejlede det vestre af Merdøy,³² hvor vi da klokken 3 om eftermiddagen kom ind til ankers og fortøjede med vores kabeltov. Natten over blæste en stærk storm af en SSO med regn og tyk luft.

6. marts

Var det ligeledes en stærk storm af samme vind med tyk luft, så at vi måtte tage vores underræer ned.

7. marts

Var det samme vejrlig igen.

8. marts

Var vinden SO og samme vejrlig. Om formiddagen førte vi vores pertline i land hos kabeltovet og hentede vand med chaluppen fra landet. Om natten blæste en hel storm af en østen vind med stærk sne og tyk luft.

9. marts

Var vinden ONO med en stærk storm med sne og tyk luft – og en vældig sø på landet.

10. marts

Om morgenen blev ræerne opsat igen. Vinden var NO med megen sne og tyk luft.

11. marts

Om morgenen var vinden NO med laber kuling og grå luft. Klokken 7 gjorde vi vores kabeltov løs og førte vores pertline udi nordkysten og lettede vores anker og gik – under Guds ledsagelse – til sejls for vores pertline. Klokken 10 var vi uden for skærene, hvor lodsens da gik fra os, og sejlede StO for at komme fra landet med en mædelig mærsejlskuling. Om middagen pejlede vi Hesnæs³³ nord fra os 2 mile.

12. marts

Pejlede vi Næset³⁴ NVtN 6 mile fra os og tog et reb udi vores mærsejl.

16. marts

Blev Wentzel Weber, som står i overkammerherre von Plessens³⁵ tjeneste, hans kone forløst med et pigebarn, som blev den 20. marts døbt af en håndværker, Mathias Micksch, som ligeledes står i overkammerherre von Plessens tjeneste, og blev kaldet Anna.

32 Ofte benyttet ankerplads i skærgården nær Tromøy.

33 Cirka 15 km længere fremme mod sydvest.

34 Lindersnæs, Norges sydligste punkt.

35 Carl Adolph von Plessen (1678-1758) var storaktionær i Vestindisk-guineisk Kompagni og ivrig fortaler for købet af Sankt Croix.

22. marts

Om formiddagen så vi den hollandske kyst til luvart, omtrent 6 mile fra os, og en del skibe under landet. Dybden var 15 à 16 favne på Bree Weertin.³⁶ Om eftermiddagen prajede os en hollandsk lodsskøjte for at fornemme, om vi ville indlodeses til den hollandske kyst, som samme da med nej blev besvaret.

26. marts

Om aftenen klokken 10 fik vi Nord Forlands fyr³⁷ udi sigte VSV 3 mile fra os, holdt af og sejlede sydlig. Dybet var 25 favne og bunden fint gråt sand. Samme nat klokken 2 fik vi Syd Forlands fyr udi sigte.

27. marts

Om morgenen pejlede vi Dovers kastel NVtN fra os 2 mile. Samme aften pejlede vi Singels fyr SVtV fra os 1½ mil.

3. april

Om eftermiddagen pejlede vi landet Feirerley³⁸ NV fra os ½ mil, og vendte så igen formedelst kontrær vind sydlig fra landet.

9. april

Fik vi det ejland³⁹ Wight i sigte. Altså har vi formedelst kontrære vinde og storm krydset og laveret⁴⁰ udi Kanalen fra den 27. marts og til

den 18. april, som er 3 uger og 1 dag. Og havde mange andre sejlere tillige med os samme ulykke, thi der var de dage, vi så 20 à 30 sejlere krydse udi Kanalen. Den observerede bredde om middagen var 48 grader 27 minutter, den gissede længde 10 grader 40 minutter.⁴¹

20. april

Passerede os 2 store sejlere.

22. april

Prajede os en engelsk fregat, som lå NV over ved vinden. Samme var kommet fra Portugal og destineret til London. Desforuden så vi langt borte 2 sejlere, som lå samme vej over.

24. april

Blev en del behøvende proviant af lasten optaget samt vand og brænde – og i stedet nedlagt udi rummet 23 fade, som blev fyldt med saltvand for at give skibet sin behørig drægtighed.

27. april

Udi dagvagtens begyndelse så vi en sejler SV fra os omtrent 1 mil, som lå NV over ved vinden og siden vendte øster over. Om eftermiddagen passerede os en anden sejler forover, som sejlede vester hen.

5. maj

Om morgenen fik vi en stor sejler i sigte OSO fra os omtrent 2½ mil.

36 Bree Veertien er en sandbanke 25 sømil ud for Hollands kyst mellem Texel og Scheveningen.

37 North Forland og South Forland ligger i østligst i England ved indsejlingen til Kanalen.

38 Sandsynligvis Fairlight nær Hastings.

39 Øen, dvs. Isle of Wight.

40 Krydset, holdt gående for små sejl.

41 Man har benyttet Tenerifa (17 grader vest for Greenwich) som nulmeridian, og positionen vedrører tilsyneladende 18. april.

6. maj

Avancerede samme sejler ganske hårdt til os, hvorover vi gjorde alting færdig til defension, tænkende at det måtte være en tyrk,⁴² og behængte skibet med sine behørig skanseklæder⁴³ og gjorde lod⁴⁴ og krudt parat såvel til kanonerne som musketteriet. Og så vi samme om eftermiddagen klokken 4 ungefær $\frac{3}{4}$ mil fra os udi syd. Om morgenen derpå ved solens opgang fyrede samme sejler 1 kanonskud og hissede sit flag, som var os ubekendt formedelst mørk luft. Hvorpå vi og tonede vores kongelige danske flag. Derpå vendte samme sejler syd over.

7. maj

Lod sig se en stor mængde fisk om skibet, [som] kaldes bonetter og blåmand,⁴⁵ men vi kunne ikke fange en af dem, i hvor højlig vi trængte til forfriskning, thi kaptajnen havde ikke taget et eneste levende kreatur med sig fra Norge, (som dog er imod al kutyme), enten af okser, lam eller høns til kahyttens bespisning. Desårsag er der og blevet så mange syge og døde inden skibsborde af den idelige salte spise – uden derhos at have den ringeste forfriskning.

11. maj

Om morgenen blev vores kompasser forlagt på 8 grader 20 minutter NV,⁴⁶ og stillede vi vores kurs på ditto kompasser SV.

42 Muhamedansk kaper.

43 Sejldug og lignende anbragt langs rælingen til beskyttelse under kamp.

44 Kugler.

45 Bonit er en mellemstor makrelfisk, nært beslægtet med tunfisken.

46 Nordvestring er kompasnålens nordvestlige misvisning.

14. maj

Så de første flyvende fisk, der hartad⁴⁷ er af skabning som en sild, men de har 2 vinger eller lange flige, hvormed de kan flyve en temmelig distance over havet i luften. Men når samme bliver tørre af vinden, så falder de ned i havet igen. Når de da i stor mængde flyver, som meldt er, så siges der, at de af en vis sort stor fisk i havet forfølges, som opsluger dem, når han kan få fat på dem. Samme dag forandrede [vi] vores kurs og sejlede SVtV efter kompasserne.

16. maj

Om aftenen klokken 12 passerede vi tropicus cancri.⁴⁸ Om middagen forlagde vores kompas på 4 grader NV.

47 Næsten.

48 Krebsens vendekreds er den nordlige vendekreds på $23\frac{1}{2}$ grader nord.

Kortet de følgende sider ▶

Kort over Sankt Croix fra 1734. Nogenlunde midt på nordkysten er den brede bugt med naturhavnen ved det senere Christiansted. Indsat er den franske viceguvernørs bolig.

(Kongelige Bibliotek, Kortsamlingen 4340)

Map of Sankt Croix from 1734. Almost in the middle of the north coast is the wide bay with its natural harbour next to the later town of Christiansted. The inset is the residence of the French Vice-Governor.

(The Royal Library, Map Collection 4340)

27. maj

Om morgenen klokken 4 døde en af reserverne ved navn Hans Lund og blev klokken 9 sat overbord indsyet udi hans hængemåtte,⁴⁹ og blev hisset halvt flag, fyret 1 kanonskud og sunget en ligsalme. Samme dag blev hans gods registreret og forsejlet af skibsrådet.

29. maj

Om morgenen skød en af styrmændene en stor fisk med en harpun. Samme var 3 alen⁵⁰ lang og havde et langt spidst hoved med store skarpe tænder i munden, var ganske glat på skindet, og havde hverken skæl eller hår, [men] med et rundt hul oven i nakken og en stor trekantet spids på ryggen – og en halv-rund stjert,⁵¹ som sad tværs [af] kroppen. Den samme fisk kaldes en ternien⁵² og vejede efter deres gisning omtrent 200 pund. Da den blev opskåren, fandt sig en del flyvefisk i bugen på samme. Så havde han og lever og lunge, nyre og hjerte ligesom et svin. En del af folkene spiste af samme fisk, endskønt at den var ganske sort som kul udi kødet.

30. maj

Om middagen forlagde vores kompas på 0 grader.

2. juni

Om eftermiddagen så vi en sejler omtrent 1 mil fra os, som sejlede VtS hen.

3. juni

Prajede samme sejler om eftermiddagen, som var et engelsk skib kommende fra London og destineret til Jamaica udi Vestindien. Som berettede blandt andet at have været 12 uger fra London, og stod med sit bestik på samme længde og bredde som vi. Samme dag døde en af reserverne, navnlig Rubeck Hombler, og blev han samme dag sat overbord, og blev der hisset halvt flag og fyret 3 kanonskud.

4. juni

Om morgenen passerede os en brigantine agter om, omtrent ½ mil fra os, og sejlede han syd hen.

5. juni

Om morgenen sås en liden bark NV omtrent ¾ mil fra os, som sejlede med os hen. Men om middagen kom den os af sigte. Svagheden⁵³ inden skibs borde tog daglig mere og mere til, som for en 3 ugers tid siden begyndtes, så at der findes kun helt få af skibsfolkene, kompagniets betjente og andre passagerer, som var friske, men helt hårdt inkommoderet⁵⁴ af skørbug og andre svagheder. Samme dag sås første gang en vis slags tang, som trives i søen og kaldes *croos*.⁵⁵ Og holder erfarne sømænd for, at når dette ses, så er de ikke meget langt borte fra Sankt Thomas og de caraibiske lande.

49 Hængekøje.

50 En alen er cirka 63 cm.

51 Hale.

52 Her er givetvis tale om en mindre tandhval, nok en delfin.

53 Sygeligheden.

54 Besværet.

55 Jfr. nederlandsk "kroos", som betyder andemad.

8. juni

Om eftermiddagen klokken 4 fik vi Desade⁵⁶ udi sigte, som er den første af de caraibiske ejlande, som vi passerede. Om eftermiddagen klokken 6 befandt sig landet 3½ mil StV fra os. Da vores bestik var 17 mile agter skibet.⁵⁷

9. juni

Klokken 5 om morgenen pejlede vi Grand Terre⁵⁸ udi SSO og Guadeloupe udi SSV, og klokken 8 om formiddagen pejlede de den vestre spids af Antigua udi NNV og Montserrat udi VtN. Samme dag stak vores tov udi ankrene, og havde Redonda ret forude. Om eftermiddagen pejlede vi vestspidsen af Nevis. Samme dag døde borgmester Holmsteds⁵⁹ fuldmægtig over hans plantager på Sankt Croix, navnlig Hans Christian Blegholm. Da han blev sat udi kiste overbord, blev der fyret 3 kanonskud og hisset halvt flag. Imod aftenen pejlede Sankt Christopher⁶⁰ NO fra os 1½ mil.

10. juni

Pejlede Sankt Eustatius NNV fra os 2 mile. Derefter pejlede Saba NO fra os 1½ mil. Siden pejlede Virgin Gorda NtV 3 mile fra os.

11. juni

Om morgenen pejlede Sankt Jan VNV 2 mile fra os. Siden passerede vi Sankt Jans kastel, saluterede 3 kanonskud og blev med 1 betakket. Om eftermiddagen passerede vi imellem Sankt Thomas og Buck Ejland,⁶¹ hvor vi klokken 4 kom til ankers udi Sankt Thomas havn – hvorfor den almægtige Gud være lovet, der har forlenet os med en beholden⁶² rejse. For Sankt Thomas kastel, Christiansfort, blev saluteret 9 kanonskud. Der lå også kompagniets skib GREVINDEN AF LAURVIGEN, som her arriverede fra Guinea den 29. maj dette år, der fyrede 3 kanonskud, og betakkede med 3 skud igen.

Hvorefter jeg mig da straks forføjede – efter allernådigste meddelte ordres tilhold – på fortet Christiansfort for at overlevere guvernementet og det samtlige sekrete råd⁶³ pengeskassen, som fra det kongelige chatol⁶⁴ er udsendt, bestående af 3.000 rigsdaler [i] danske tiskillingsmønter. Og anmodede samme om en kvittering, (som mig først den 12. juli blev meddelt) på 3.600 rigsdaler udi danske tolvskillingsmønter efter den hiesige⁶⁵ ureducerede kurs beregnet.⁶⁶ Tillige overleverede [jeg] dem de medhavende allernådigste ordrer og breve til guvernementet, som der befandtes udi kompagniets brevkasse.

56 Den lille ø Desirade umiddelbart øst for Guadeloupe.

57 Efter oceankrydsningen (uden kronometer) var bestikket 17 mil for østligt.

58 Den østlige del af Guadeloupe.

59 Frederik Holmsted (1683-1758) var storaktionær i Vestindisk-guineisk Kompagni og stod på dets vegne for forhandlingerne om købet af Sankt Croix.

60 I vore dage kaldet Saint Kitts.

61 Lille ø nær indsejlingen til Sankt Thomas havn.

62 Velbeholden, lykkelig.

63 Guvernementet og Det sekrete Råd var de øverste lokale myndigheder i Dansk Vestindien.

64 Chatolkassen eller Partikulærkassen var kongens personlige pengeskasse.

65 Herværende.

66 Kursen var 120 på dansk mønt i Vestindien.

13. juni:

Døde en af de udsendte reserver, navnlig Niels Schrøder, efter at han i 9 ugers tid har været meget svag af skørbug.

15. juni:

Døde også en af reserverne, navnlig kommerceråd Hans Hartmann, også af skørbug. [Han] har været meget svag siden den 18. marts og blev begravet på Sankt Thomas kirkegård. Han efterlod sig en fattig bedrøvet enke med 2 små uopfødte drengebørn.

17. juni:

Blev de for Hans Kongelige Majestæt medhavende adskillige slags ammunition, redskaber samt alle andre udsendte rekvisitter af skibet ENIGHEDEN udlosset og til videre eftersyn opsat udi herr Moths,⁶⁷ kaptajn og opperhoved⁶⁸ på Sankt Croix, hans pakhus, som da med det første udi 2 mænds overværelse skal vorde åbnet og efterset, om de efter udstedte regning og konossementer⁶⁹ sig i alle måder rigtig befindes, på det at sligt udi mit inventarium allerunderdanigst kan vorde indført.

20. juni:

Om aftenen klokken 8 forføjede jeg mig om bord med herr guvernør Friderich Moth, in-

geniør Stahlmann⁷⁰ og kaptajn Bagge⁷¹ tillige med en del andre af byens indvånere på en af kompagniet til Sankt Croix befragtet bark, førendes af skipper Jacobus Seysse – for under hånden at sondere landets indvåneres tal og intention om at blive Hans Kongelige Majestæts tro undersåtter.

Og arriverede vi da om middagen den 21. dennes på vestenden af øen Sankt Croix, hvor vi da formedelst den flade grund måtte lade os sætte i land med en liden kano, som er ganske flad under og uden køl. Og var vi gået en mils vej op i landet uden at blive nogen af indvånerne vaer, hvorfor vi ginge til søbredden igen tilbage. Og der befandtes ruiner af et gammelt muret brystværn, som aldeles er forfaldent og ruineret; man kunne dog se 3 stykhulsporte⁷² deraf til overs. Vejen op i landet var kun en igennem den tykke busk og skov ganske smal udhugget fodsti.

Dagen derefter, som var den 22. juni, sejlede vi til nordenden af landet og gik en 3 mils vej op i landet – og forefandt en del engelske familier. Somme af dem havde opdyrket nogle grunde til sukker- og bomuldsplantager. Og berettede de selv, at der vel befandtes 150 mænd af hvide indvånere, som havde i alt omtrent 400 à 450 slaver og slavinder. De samme indvånere lod helt fornøjede [ved] at komme under en så

67 Frederik Moth (død 1746) var plantageejer og embedsmand i Dansk Vestindien; første danske guvernør på Sankt Croix.

68 Guvernør eller kommandant.

69 Ladebrev, hvorved skipperen bekræfter at have modtaget visse varer, som han forpligter sig til at levere til ihændehaveren af konossementet.

70 Otto Friderich Stahlmann var udsendt fra Danmark for at forestå opmåling og udstykning af Sankt Croix (se fx VgK 24 folio 94-95).

71 Sandsynligvis skibskaptajn Cornelius Bagge.

72 Kanonporte.

nådig og mægtig konges⁷³ protektion. Og så vidt som vi udi så kort en tid af dem kunne erfare, så skulle de vel findes villige til at indgå konditionerne, når de var nogenledes favorable for dette lands nyindbyggere. Så observeredes og at Sankt Croix lå 9 à 10 mil fra Sankt Thomas. Og forefandt ellers et meget godt og frugtbart land med en god havn, kaldet Bassinet,⁷⁴ som nærmere kan ses af det herved allerunderdanigst indsendende kort, som af ingeniør Stahlmann i en hast er forfærdiget.⁷⁵

Ellers befandtes landet, så vidt som vi har været omkring, fuld af skov og busk – og deriblandt en del store til bygningstømmer brugelige træer. Og bestod en stor del af landet udi høje og store brede jordbjerge, som giver forhåbning om en god grund til sukker- og bomuldsplantager.

Så befandtes der og en af naturen helt bekvem pynt,⁷⁶ så og en anden lille ø,⁷⁷ som til 2 batterier kan være helt tjenlige efter deres situations beskaffenhed; hvilke ligger på faste stenklipper, som des mere befæstiges til defension af de fra hver især udgående flade og lave grunde ud til havet, hvor der midt imellem findes en dyb rende på 5, 6, 7 à 9 favne vand, så

73 Den danske konge.

74 Bassin var langt op i tiden en almindelig benævnelse for byen Christiansted.

75 Der er givetvis tale om det kort, der ligger i Kongelige Bibliotek (Ingeniørkorpsets Samling XIII, 1, 3, 1925-43), og som er gengivet hér i artiklen.

76 Sandsynligvis pynten, hvor senere batteriet Louise Augusta blev anlagt, på østsiden af indsejlingen til havnen i Christiansted (mærket C på Stahlmanns kort).

77 Sandsynligvis Protestantkajen midt i havnen i Christiansted (mærket A på Stahlmanns kort).

at derigennem helt vel kan passere store og beladene⁷⁸ skibe. Dog må de være forsynede med en god lods, eftersom havnen er helt vanskelig at søge for fremmede og ubekendte fartøjer. Så at det formenes helt besværligt for nogen fremmede fartøjer at søge havnen – og ikke uden lods, med mindre at løbe en stor risiko for at søge ankergrunden; og ikke så lettelig behøves at befrygte for fjendtlige skibes indløb; især når de 2 batterier bliver opkastet og istandsat.

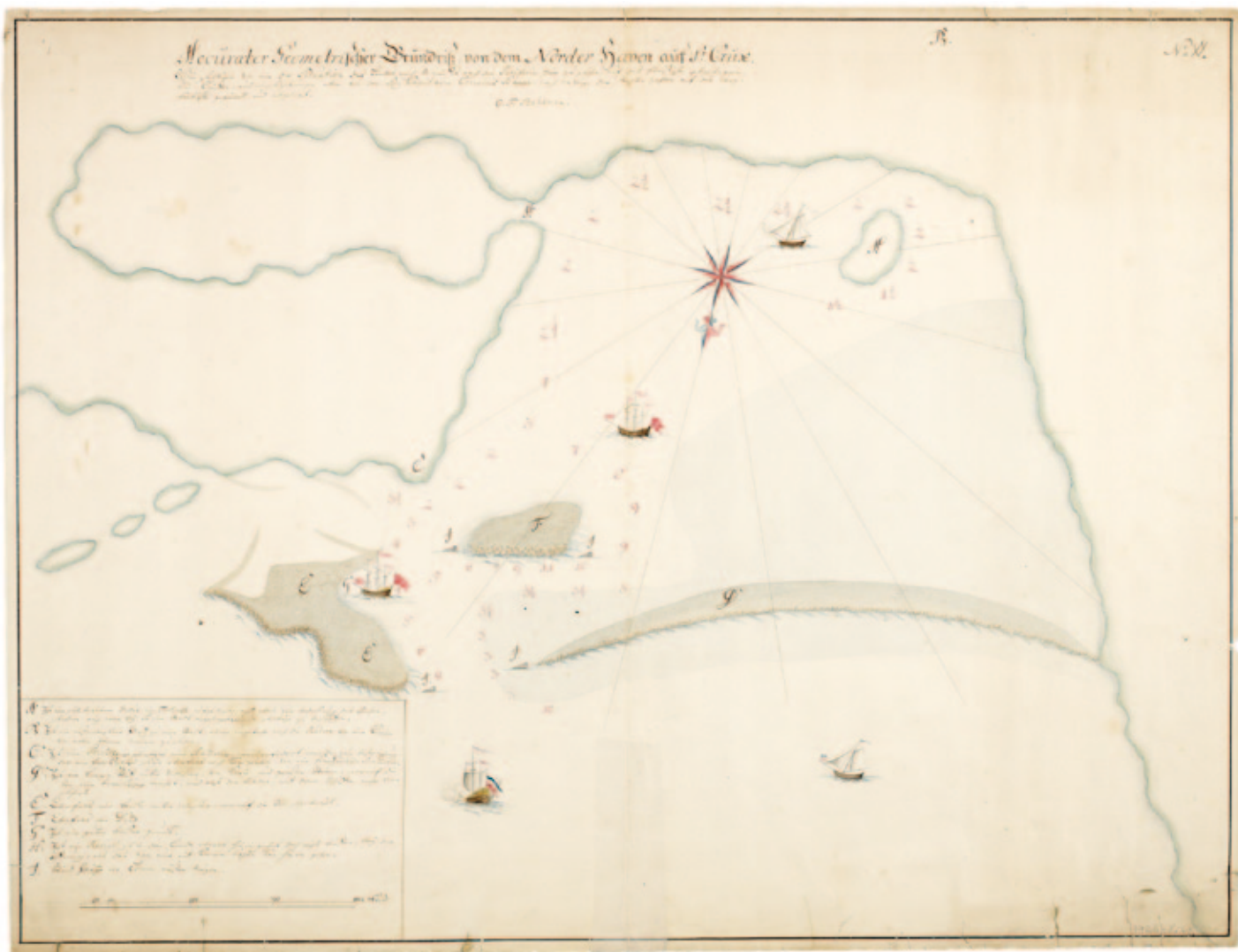
De få ruiner, som de franske har efterladt, er ikke efter min allerunderdanigste formening til nogen synderlig nytte og brug, så vidt som endnu bekendt er. Dog forefindes endnu de 4 mure af den forrige franske kirke unedbrudte – men behøver dog en stor reparation, om den enten igen til en kirke eller til et hus skulle bruges, såsom det hele loftspærværk og tag aldeles er ruineret og borte. Der befandtes og bedre op i landet ruiner af guvernørens forrige bolig. Men disse såvel som kirken står overalt, inde og ude i husene, ganske begravet med store træer og meget buskads.

Ellers er overalt på landet, (så vidt som vi endnu har været), mangfoldig skov samt småt og stort buskværk, der vil forårsage et strengt arbejde, inden det bliver afkappet.⁷⁹ Som dog må ske, førend at de generelle landeveje, såvel som enhver af interessenternes⁸⁰ plantager i almindelighed, ved ingeniøren skal anlægges og udmåles. Som ingenlunde kan ske, forinden et så svært arbejde først må være fuldført.

78 Lastede.

79 Hugget om.

80 Hver aktionær i Vestindisk-guineisk Kompagni blev tildelt plantagegrunde.

Kort over havnen ved det senere Christiansted, kaldet Bassin, opmålt og tegnet af O. F. Stahlmann omkring 1734. Havnen er beskyttet af koralrevet D, som imidlertid gør besejlingen vanskelig. A er den lille ø Protestantkajen, og B er stedet, hvor byen anlagdes.

(Kongelige Bibliotek, Kortsamlingen, Ingeniørkorpsets Samling XIII, 1, 3, 1925-43)

Map of the harbour called Bassin, near the later town of Christiansted, surveyed and drawn up by O. F. Stahlmann around 1734. The harbour is protected by the coral reef D, which on the other hand makes it difficult to sail into. A is the little island called Protestant Cay, and B is the place where the town was built.

(The Royal Library, Map Collection, Engineering Corps Collection XIII, 1, 3, 1925-43)

24. juni: Udsendte guvernør Gardelin en bark til Martinique med de fra det højlovlige Vestindiske og Guineiske Kompagni udsendte breve og dokumenter, som til marquis og generalløjtnant Monsieur Champignie angående Sankt Croix skulle overleveres.⁸¹ Og så snart samme returnerer, og landet af de franske bliver givet i possession, er herr guvernør Moth sindet straks at gå derover. Men som det endnu lader sig anse, så ved jeg ikke efter min allerunderdanigste formening, hvor folkene vil komme fra, der skulle befolke landet og defendere⁸² de da opkastede 2 batterier. Thi fra Sankt Thomas og Sankt Jans fæstninger kan ikke vel mistes mandskab, eftersom de knap

– endog med de sidst udsendte reserver og soldater – kan besætte deres egne kasteller. Og det oprør,⁸³ som sidst i afvigte år var på Sankt Jan, hvor alle husene er blevet ruineret og opbrændt af de rebellerende slaver, er ikke endnu aldeles forbi, eftersom de endog i disse dage har fundet 10 rebeller i busken, enhver med sin flintebøsse. Så blev dem også fratagen en ganske nyforarbejdet kano, som de ventelig i skoven havde gjort for at eskapere⁸⁴ med.

Sankt Thomas, den 24. juli anno 1734
Allerunderdanigst
Carl Horn

81 Jean-Charles de Bochart, sieur de Champigny, var generalguvernør over de franske antiller 1728-1745. Franskmændenes hovedkvarteret var på Martinique.

82 Forsvare.

83 Slaverne på Sankt Jan gjorde oprør 23. november 1733; det var først nedkæmpet efter et halvt år, og de sidste oprørere blev pågrebet 25. august 1734.

84 Flygte.

Så vidt Carl Horn. Det kan til slut tilføjes, at på grund af den tilstundende orkansæson ønskede franskmændene ikke at komme og foretage nogen overdragelsesceremoni straks, men gjorde det klart, at danskerne var meget velkomne til selv at tage øen i besiddelse inden da. Den 1. september 1734 afsejlede derfor fire småfartøjer fra Sankt Thomas under kommando af Frederik Moth med kurs mod Sankt Croix. Et par dage senere havde han og nogle udsendte danskere fra ENIGHEDEN sammen med nogle negerlaver ryddet og klargjort et lille område ved Bassin, hvor de højeste Dannebrog, holdt en prædiken, og indsatte Moth som guvernør, mens en enlig kanon salutede.⁸⁵

Den formelle overlevering af Sankt Croix fandt først sted den 10. januar 1735 ved en særpræget ceremoni, hvor danskerne og franskmændene først udvekslede dokumenter og

komplimenter. Man salutede, “udslukte et brændende lys, lod igen antænde ild, oprykkede og plantede græs, brækkede grene af træerne, smagte vandet af bækken, tog og kastede sten, og gjorde i almindelighed alle de handlinger, som vidner om en fri, virkelig og væsentlig i besiddelse tagen af ommeldte ø Sankt Croix”.⁸⁶ Efter at formalia således var bragt i orden, opmålte og udstykkede Vestindisk-guineisk Kompagni hurtigt hele øen. Allerede i løbet af godt og vel en halv snes år blev det meste af den opdyrket, fortrinsvis med sukkerrørsplantager med mange negerlaver. Således blev Sankt Croix en af Caraibiens rigeste sukkerøer i den florissante handelsperiode i anden halvdel af 1700-tallet. I løbet af 1800-tallet gik det dog efterhånden ned ad bakke for Sankt Croix og Dansk Vestindien i det hele taget, så i 1917 solgte vi de tre små øer til USA.

85 Waldemar Westergaard, *The Danish West Indies under Company Rule, 1671-1754*, New York, 1917, s. 210-211.

86 Ove Hornby, *Kolonierne i Vestindien*, 1980, s. 101.

Erik Gøbel

First Danish voyage to Sankt Croix with the ship ENIGHEDEN 1733-1734

SUMMARY

In 1733 France sold the Caribbean island of Sankt Croix to Denmark, which had already colonised the small neighbouring islands of Sankt Thomas and Sankt John.

With the purchase of the third island the Vestindisk-guineisk Kompagni (the Danish West-Indian Guinean Company), who administered the colony on behalf of the Danish King, wished to acquire more good arable land, particularly for the cultivation of sugar. The island was immediately surveyed and parcelled out in rectangular plantation plots, which were allotted to shareholders in the Company.

Within ten years the whole island had been cultivated with sugar cane as well as tobacco and cotton plants in a slave-based plantation economy. Thus Sankt Croix became one of the richest sugar islands in the Caribbean. During the 19th century, however, things went from bad to worse for the Danish West Indies generally, and in 1917 the colony was sold to the USA.

The article recounts the report drawn up by Carl Horn, the newly appointed Inspector of the royal plantations, on 24th July 1734 on Sankt Thomas and sent home to Copenhagen. Horn sailed on the armed frigate ENIGHEDEN, which was chartered by the Company and which was about 200 tons. On board there was a crew of about 40 men and as many passengers, among whom were 18 missionaries from the Moravian Brethren and a land surveyor.

The cargo consisted among other things of 20,000 Dutch bricks, 79 bars of iron and 100 tons of beef, as well as butter, beer, nails, torches, shirts, saws and writing materials. The most valuable things in this typical

cargo were the food and the manufactured goods to be used in the colony.

A normal voyage to the West Indies in those days took 9 months, divided up into three months for the outward journey, a three-month stay in the West Indies and three months for the homeward journey. The ENIGHEDEN's voyage to the Caribbean, however, was not typical. After sailing from Copenhagen on 3rd December 1733, the ship ran into unfavourable winter weather and had to spend three months in a refuge harbour in southern Norway, blown in by the wind. This was in unfortunate contrast to the week or two that ships usually spent in Norwegian harbours taking on provisions and possibly trimming the ship, but it is a very good example of how dependent sea traffic was on the whims of nature. When the ENIGHEDEN finally left Norway it sailed through the English Channel, and the actual crossing to Sankt Thomas lasted precisely three months arriving on 11th June 1734.

On 20th June 1734 Governor Frederik Moth, Otto Frederik Stahlmann, a land surveyor, Captain Cornelius Bagge and Carl Horn went on board a bark and sailed to Sankt Croix to take a look at the newly acquired island. Their reconnaissance trip revealed that there were only about 50 British families living on the island and that it looked very suitable for fortification and cultivation. Therefore Governor Moth immediately sent the necessary letters and documents to the French Governor General on Martinique, and the solemn and formal ceremony handing over Sankt Croix from France to Denmark took place on 10th January 1735.